

Paperetes només per als veïns

Els residents a l'estranger no podran votar a les municipals. Una novetat legal que deixa fora 203.000 ciutadans dels Països Catalans aquest 22M.

A la Costa da Morte, a Galícia, molts municipis tenen un cens electoral ben curiós: el 60% dels empadronats no han nascut al poble, no l'han visitat mai i no hi paguen impostos. Però podien votar des de qualsevol part del món, i és clar, decidir qui seria l'alcalde del 40% restant de veïns que sí que hi viuen. Els candidats, lògicament, no tenien pressupost per a adreçar-se al gruix de votants desconeguts residents a l'exterior. De fet, Galícia té 365.172 residents a l'exterior amb dret de vot, un contingent que equival al 13,67% del cens electoral d'aquest territori.

El mateix cas passa a molts pobles de les illes Canàries i, en menor mesura, a Astúries, el País Basc, Andalusia i les illes Balears. La majoria de vots provinents de ciutadans amb nacionalitat espanyola residents a l'estranger van a parar al PP i el PSOE, que a les passades eleccions municipals van obtenir 14 alcaldies a Galícia i 11 a Astúries, respectivament, gràci-

Una reforma de la llei electoral impedeix, per primera vegada, que els ciutadans amb nacionalitat espanyola que resideixen a l'exterior puguin votar en unes eleccions municipals, però en canvi no els priva de fer-ho a les autonòmiques, les espanyoles i les europees. La limitació afecta 203.000 ciutadans dels Països Catalans.

es al vot exterior. El potencial de la bossa de vots que arriba des de fora no és pas menor: 705.000 ciutadans poden exercir aquest dret. I són vots manipulables. Més d'una vegada han *desaparegut* saques senceres de vots o n'han aparegudes sobtadament durant els tres dies posteriors a unes eleccions, quan es fa el recompte del vot per correu.

Per a votar s'hi ha de viure. Però el gener d'enguany, el Congrés dels Diputats, a instàncies de l'executiu del PSOE i amb el vot favorable del PP, CiU i el PNB, va donar el vist-i-plau a una modificació de la llei orgànica del règim electoral general (LOREG) que, entre més qüestions, suprimeix el dret de vot en uns comicis municipals als ciutadans espanyols que són inscrits al cens electoral

de residents absents, el CERA. És a dir, que si fins ara un ciutadà resident a París podia votar el seu candidat a l'alcaldia de Vic fent vot per correu o presencial, ja no ho podrà fer. El text que modifica la llei orgànica 5/1985 de 19 de juny, del règim electoral general, va més enllà de les eleccions als municipis. S'afegeix un tercer apartat a l'article 2 de la llei, que estableix que "en el cas de les eleccions municipals, incloses les eleccions a capítols –comunitat i junta d'eclesiàstics–, a consells insulars, al Consell General de la Vall d'Aran i a les juntes generals, per a l'exercici del vot és indispensable de figurar inscrit al cens d'espanyols residents a Espanya". La restricció afectarà 203.000 ciutadans dels Països Catalans que actualment resideixen a l'estranger. Val a dir, però, que d'aquest col·lectiu, només el 7,5% exercí el dret de vot a les eleccions municipals del 2007.

En canvi, resta intacte el dret de participar a les eleccions al Parlament, al Congrés espanyol i al Parlament Europeu. La raó d'aquesta modificació legal no és, segons que ha explicat a EL TEMPS el responsable del PP a l'exterior, Alfredo Prada, "una decisió política interessada ni del PP ni del PSOE, sinó jurídica, que és el resultat d'un informe del Consell d'Estat, l'òrgan consultor de l'estat, que determina que el vot en unes eleccions municipals s'ha de vincular necessàriament al criteri de veïnatge i no pas de ciutadania". És a dir, que per a poder votar al municipi, el ciutadà ha de residir-hi. Ja no n'hi ha prou que hi estigui empadronat, perquè com a ciutadà europeu també té el dret de votar i ser elegit en uns comicis municipals de la ciutat on resideixi. La normativa, però, permet de votar als espanyols que es troben temporalment a l'estranger, com per exemple els estudiants.

"Abans d'aquesta reforma, es donava la circumstància que els residents a l'exterior tenien una doble capacitat d'influència, amb el vot i participant com a càrrec electe, tant al municipi d'empadronament com a la ciutat on residís a l'exterior. Això a la Unió Europea no passa, i tant el Consell d'Estat com Brussel·les reclamaven aquest canvi normatiu. Per tant, no es limita cap dret, senzillament la llei electoral espanyola s'adapta a la realitat europea", argüeix Pilar Pin, directora general de la

Ciutadania Espanyola a l'Exterior. Pin afegeix que el vot a la resta de comicis es manté vigent perquè "és un dret vinculat al concepte de ciutadania, no pas de veïnatge".

Contra les tupinades. Tant el PSOE com el PP asseguruen que la reforma de la llei electoral, que reconeixen que tenia com a missió principal evitar la irrupció de l'esquerra *abertzale* als ajuntaments bascos, es va acomplir arran de la urgència de donar més seguretat i transparència als processos electorals. "En el passat hi ha hagut saques de vots perduts pel camí, vots fantasma i més tupinades. Amb aquest canvi legal, donem tota la seguretat i transparència a un procés electoral que creava fortes distorsions en alguns municipis", sentència Alfredo Prada. En aquests comicis del 22 de maig, només 50.000 ciutadans amb nacionalitat espanyola dels 705.000 residents a l'estranger han sol·licitat el vot per a les eleccions autonòmiques que es duen a terme a tots els territoris de l'estat llevat de Catalunya, el País Basc, Galícia i Andalusia.

Però sembla que la intenció de la reforma no és exclusivament pel bé de la transparència i contra les tupinades. Fonts socialistes i populars consultades per EL TEMPS reconeixen que, a banda de la transparència, hi ha un pacte entre les dues formacions majoritàries a instàncies precisament de les delegacions gallegues i canàries, les màximes afectades per les distorsions que originen els vots de l'exterior, que es comptabilitzen al cap de tres dies d'haver votat els ciutadans de forma presencial, i que tot sovint han provocat una alteració total dels resultats anunciats la nit electoral. Sense aquests vots s'eviten desil·lusions de guanyadors que després se'n van de cap a l'oposició pel contingut d'una saca de vots.

Sigui quina sigui la intenció política, la modificació de la LOREG ha passat més que desapercibuda per als ciutadans. A les campanyes informatives del Ministeri de l'Interior espanyol no s'hi fa referència explícita, i els partits que no van votar la reforma al Congrés tampoc no hi han fet pública la seva oposició.

Gemma Aguilera

El 'cas Formentera'

La potencial importància del vot del cens de residents absents, és a dir, els censats que viuen a l'estranger, no té cap exemple tan contundent com l'anomenat *cas Formentera*. Fou l'intent de censar fraudulentament a la petita illa balear uns quants centenars de residents a l'Argentina i a l'Uruguai per a afavorir les expectatives electorals del PP a les eleccions municipals i autonòmiques del 1999. Com és sabut, Formentera és un sol municipi, Sant Francesc Xavier, i alhora consell insular i també una de les quatre circumscripcions electorals –cada illa n'és una– al Parlament balear. La circumscripció tria un sol escó. Un sol diputat, però, que de vegades ha estat clau per a determinar si el PP té majoria absoluta o no al parlament illenc, format per 59 escons. Per tant, assolir el diputat formenterer és un objectiu bàsic per als conservadors. El 1999, segons que denunciaren un seguit d'informacions publicades pel *Diario de Mallorca*, des de la presidència del govern, Jaume Matas i els seus col·laboradors dissenyaren una estratègia per a captar un parell de centenars de potencials votants per al PP en aquells dos països sud-americans. Segons els reportatges esmentats, el govern balear s'abonà a fer visites a les colònies de descendents illencs en aquells dos països i, a través d'agents a posta, mirava de convèncer-los que se censassin a Formentera. Les informacions periodístiques esdevingueren posteriorment una investigació per part d'una jutgessa, que al cap d'uns quants anys va acabar eximint de tota possible irregularitat el president Matas i la vice-presidenta Rosa Estaràs.

Miquel Payeras